

ارزیابی تحلیلی مسابقات ملی معماری ایران و تبیین مولفه‌های موثر آن بر ارتقای معماری معاصر کشور

سید محمد سقراطی^۱، حیدر جهان بخش^{۲*}، حسین صفری^۳

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۸/۰۵

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۹/۱۷

چکیده

این پژوهش در شرایطی که توجه به مفهوم کیفیت و بازگشت به هویت خود در کانون توجه مسئولان کشور است، انجام شده است. بررسی روند برگزاری مسابقات ملی معماری ایران به عنوان بستری جهت بیان گرایشات فکری و مقایسه زبان نخبگان معماری معاصر می‌تواند نقش بسزایی در هویت یابی شهرها و معماری معاصر کشور داشته باشد.

پژوهش حاضر با هدف شناسایی مؤلفه‌های موثر مسابقات ملی معماری ایران در ارتقای معماری معاصر کشور در دهه ۱۳۹۰ انجام شده است و در گروه تحقیقات کمی-کیفی کاربردی قرار دارد که با روشی آمیخته ابتدا داده‌های کیفی و سپس داده‌های کمی را با کمک یک طرح اکتشافی گردآوری می‌کند.

داده‌های آن از طریق مصاحبه عمیق با ۳۰ نفر از کارشناسان و صاحب نظران به دست آمده و پس از رسیدن به حد اشباع نظری، فرآیند گردآوری داده‌های کیفی تکمیل گردید. بخش کمی پژوهش حاضر با توجه به شاخص‌های حاصله به صورت پیمایشی انجام گرفت و سپس پرسشنامه اولیه طراحی شد. پس از جمع‌آوری پرسشنامه‌ها، پاسخ‌ها در دو بخش توصیفی و استنباطی، تجزیه و تحلیل گردید. مدل‌سازی معادلات ساختاری با استفاده از نرم‌افزار **Amos Graphic** برای تحلیل استنباطی پژوهش انجام شد و مهم‌ترین عوامل از تحلیل عاملی تأییدی مرتبه دوم به دست آمدند. در این تحقیق مولفه‌های دخیل در برگزاری مسابقات ملی معماری ایران که می‌تواند در رشد و ارتقای معماری معاصر کشور موثر باشد، شناسایی و تبیین شد.

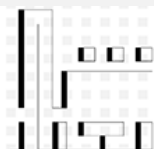
واژگان کلیدی: معماری، مسابقات معماری، مسابقات ملی معماری ایران، معماری معاصر ایران، داوری مسابقات معماری.

این مقاله از رساله دکترای نویسنده اول با عنوان «تبیین مدل فراروند بهینه مسابقات ملی معماری ایران بر پایه ارزیابی تأثیرات آن در ارتقای معماری معاصر کشور در دهه ۱۳۹۰» در دانشگاه آزاد اسلامی واحد رشت با راهنمایی نگارنده دوم و مشاوره نگارنده سوم استخراج شده است.

۱- دانشجوی دکتری، واحد رشت، دانشگاه آزاد اسلامی، رشت، ایران

۲- دانشیار گروه معماری، دانشکده فنی و مهندسی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.

۳- استادیار گروه معماری، واحد رشت، دانشگاه آزاد اسلامی، رشت، ایران.

مقدمه

پژوهش در حوزه معماری معاصر ایران و ارائه دستاوردهای جدید مرتبط با آن به موضوعی مهم در محافل معماری بدل شده است (مهدوی نژاد و سعادتجو، ۱۳۹۲). طرح این پرسش که «آیا باید از گذشته الهام گرفت یا برای پدید آوردن چیزی نو کوشید؟» (محسن فروغی، به نقل از: ثبات ثانی، ۱۳۹۲)، حکایت از دغدغهی پیوند معماری گذشته با معماری امروز و فرایند ابداع و ابتکار در آثار معماری معاصر دارد. در حالی که ارتباط فضای رسانه با انعکاس دستاورد معماران صاحب سبک و قدرت تأثیربخش آن بر قسمت عظیمی از جامعه معماری کشور بر کسی پوشیده نیست؛ به نظر می‌رسد مطالعه مسابقات ملی معماری ایران و انعکاس نتایج آن می‌تواند ضمن تبیین نقش مسابقات ملی معماری ایران در تحولات معماری معاصر کشور، ارتقای وجهه کیفی معماری معاصر ایران و ساماندهی آن را در پی داشته باشد. این پژوهش با توجه به اهمیت مسئله طراحی در معماری و قرارگیری در برهه‌ای از زمان که توجه به مفهوم کیفیت، هویت و بازگشت به خویشتن در عالی‌ترین سطوح مسئولیتی کشور مطرح می‌باشد؛ مسابقات ملی معماری ایران را طی سال‌های ۱۳۹۰ (ه.ش) تا ۱۳۹۷ (ه.ش) به مثابه عصاره‌ی گرایش‌های فکری و زبان نخبگان معماری معاصر کشور مورد بررسی قرار می‌دهد. با وجود جوان بودن قانون برگزاری مسابقات معماری در ایران و انتقادات وارده بر آیین‌نامه‌های اجرایی آن، همچنان از این مسابقات به عنوان کارآمدترین روش‌ها در اخذ تضمین‌های اطمینان بخش برای انتخاب برترین آثار و دستیابی به طرح‌هایی خلاقانه، سنجیده و همه سو نگر در سرنوشت یک پروژه یاد می‌شود (مظاهریان، خدادادی و تاجیک، ۱۳۹۷). در شرایط حاضر و پس از گذشت قریب به دو دهه از ابلاغ آیین‌نامه مسابقات معماری، بررسی این نقل قول که «مسابقات معماری در ایران در اکثر موارد موفقیت آمیز نبوده و نتایج آن به بهبود اوضاع معماری کشور کمک چندانی نکرده است» (دفتر تدوین ضوابط، ۱۳۸۱)، می‌تواند حائز اهمیت باشد. پژوهش حاضر با ارزیابی مسابقات معماری در ایران در دهه ۱۳۹۰ به دنبال ارائه مدل فراروند بهینه مسابقات ملی معماری ایران بر پایه ارزیابی تأثیرات آن در ارتقای معماری معاصر کشور است.

با توجه به مطالب ذکر شده هدف اصلی این پژوهش، "تبیین فراروند بهینه مسابقات ملی معماری ایران بر پایه ارزیابی تأثیرات آن در ارتقای معماری معاصر کشور در دهه ۱۳۹۰" بوده و سوالات آن عبارتند از:

- مولفه‌های سازماندهی برگزاری مسابقات کدامند؟ و نقش آن در ارتقای معماری معاصر ایران در دهه ۱۳۹۰ چیست؟
- مولفه‌های داوری موثر بر ارتقای معماری معاصر ایران در دهه ۱۳۹۰ کدامند؟
- ویژگی‌های طرح‌های حائز رتبه‌ی مسابقات ملی معماری ایران چیست؟

پیشینه تحقیق

از مهم‌ترین پژوهش‌های صورت گرفته در خصوص مسابقات معماری و معماری معاصر ایران می‌توان به پژوهشی اشاره نمود که با رویکردی تحلیلی نسبت به مسابقات دهه ۱۳۸۰ شمسی در ایران به اهمیت نقش داوران مسابقات معماری در تأیید روش‌ها و الگوهای طراحی در میان نسل جوان و سطح جامعه حرفه‌ای اشاره دارد (اسلامی و سلیمانی، ۱۳۹۱). دیگر پژوهشی که با رویکردی انتقادی و تحلیل علمی بر روی تأثیرگذاری مسابقات معماری در شکل‌دهی معماری معاصر انجام گرفته است با تمرکز به نتایج مسابقات جایزه معمار (آثار ساخته شده)، ضرورت وجود شفافیت و یک نهاد مدیریتی را در برگزاری مسابقات مطرح می‌نماید. از دیگر دستاوردهای پژوهش اخیر اهمیت تأکید بر اهمیت انتخاب داوران در رشد

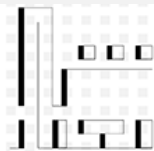
نوآوری و خلاقیت‌های شرکت‌کنندگان است (اسلامی و صادقی، ۱۳۹۹). از دیگر مطالعات مرتبط با پژوهش حاضر می‌توان به موارد ذیل اشاره نمود:

جدول ۱- پیشینه پژوهش‌های داخلی و خارجی

ردیف	عنوان مقاله	نگارنده(گان)	سال انتشار
1	رویکردی تحلیلی به کیفیت محیط مسکونی معاصر	معینی و اسلامی	1391
<ul style="list-style-type: none"> ● کارآمدی مسابقات در تصمیمات اطمینان‌بخش ● نقش مسابقات در دستیابی به طرح‌های خلاقانه، سنجیده و همه سو نگر 			
2	ارائه سازوکار مبتنی بر روش‌های تصمیم‌گیری علمی جهت داوری مسابقات معماری	یعقوبی	1396
<ul style="list-style-type: none"> ● عدم موفقیت مسابقات در بهبود اوضاع معماری کشور 			
3	مقدمه‌ای بر برخی عوامل تاثیرگذار بر معماری معاصر ایران در فاصله سال‌های ۱۳۲۰ تا ۱۳۵۷ ه. ش	ثبات ثانی	1392
<ul style="list-style-type: none"> ● آیا باید از گذشته الهام گرفت یا برای پدید آوردن چیزی نو کوشید؟ ● معرفی سه گرایش کلی در معماری معاصر ایران : ۱- معماری مدرن با طعم ایرانی ۲- معماری سبک بین الملل ۳- معماری بوم گرای ایرانی 			
4	معماری؛ مسابقات و تجربه «جایزه ملی»	اسماعیلی	1387
<ul style="list-style-type: none"> ● اهمیت قرائت گزارش هیئت داوران و تعیین‌کنندگی معیارهای آثار برنده ● میزان پرداختن به کیفیت فضای عمومی فراتر از اهداف علمی مرتبط با وضوح عملکردی و فنی یک ساختمان 			
5	مسابقات معماری - مشاهدات تجربی و پیامدهای استراتژیک برای شرکت‌های معماری	اکرینر ^۱	2013
<ul style="list-style-type: none"> ● برنده شدن در مسابقات یک رویداد شانس ● افزایش کیفیت محیط ساخته‌شده ● افزایش رضایت بین معماران و مشتریان 			
6	مسابقات معماری و مشارکت مردمی	آبرن و پر گانر ^۲	2022
<ul style="list-style-type: none"> ● توجه به جنبه‌های دموکراتیک و مشارکتی در مسابقات ● عبور از چالش‌ها 			

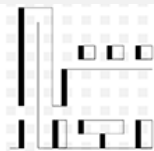
¹ Kreiner

² Bern&Per Gunnar

● ایجاد شهری جذاب		
7	مسابقات معماری- تاریخچه و تمرین	رون ^۱
● تبدیل مسابقات به عرضه‌ای برای پژوهش، مقررات‌زدایی و جهت‌گیری بازار		
8	مسابقات معماری: ایجاد گفتگو و ارتقای تعالی؟	خان ^۲
<ul style="list-style-type: none"> ● تاثیر مثبت مسابقات معماری در آموزش تدریجی معماران، هیئت داوران، مشتریان و عموم مردم ● تاثیر مثبت مسابقات بر احداث بناهایی که در آینده ساخته می‌شوند ● ایجاد دانش نظری جدید متکی بر مطالعه اطلاعات آرشیو مسابقات ● توسعه مهارت‌های آماده‌سازی و ارائه اسناد 		
۹	قضاوت بر اساس طراحی: به سمت مدلی برای مطالعه و بهبود روند رقابت در معماری و طراحی شهری	چاپین ^۳
<ul style="list-style-type: none"> ● ارزیابی کیفیت معماری و راه‌حل‌های پیشنهادی در مسابقات ● ارتباط فرآیند داوری با منافع جمعی ● شواهد علمی ناشی از مقایسه طرح‌های معماری برگزیده و پروژه‌های اجرا شده ● داوری به‌عنوان سنت نظام‌دهنده در مسابقه 		
10	مسابقات معماری در زمینه شهرسازی	برن ^۴
<ul style="list-style-type: none"> ● اهمیت ابعاد زیبایی‌شناسی اثر در داوری مسابقات معماری نسبت به اهمیت تعامل طرح‌های پیشنهادی با محیط پیرامون و توجه به مسائل فنی پروژه ● تبعیت صلاحیت داوران از دانش ضمنی انباشته و دیدگاه نظری ● تاثیر صلاحیت داوران و توافق بر مناسب‌ترین راه‌حل‌ها در انتخاب آثار برگزیده 		
11	صحبت از معماری مطالعه ارزیابی هیئت منصفه در یک مسابقه دعوت شده	اسونسون ^۵
<ul style="list-style-type: none"> ● تاثیر افکار عمومی بر روند ارزیابی ● حضور استراتژی نقد و عادات فردی داوران در فرآیند ارزیابی و تصمیم‌گیری ● وجود معیارهای ارزیابی به عنوان ملاک عمل داوری ● کنترل آرای داوران غیر متخصص از برنامه‌ها و خلاصه‌ی دستورالعمل مسابقات ● امتیاز مصادیق تفکر خلاق، انتقادی و مباحث زیبایی‌شناختی در تحلیل داوران متخصص 		

1 Ronn
2 Khan
3 Chupin
4 Bern
5 Svenson

۱۲	"موقعیت‌یابی عملکرد معماری ستاره" معماری و نقش آن در تغییر موقعیت شهرهای گراتس، لوسرن و ولفسبورگ	و همکاران ^۱ الیلی متار	2018
<ul style="list-style-type: none"> ● توجه به ابعاد اثربخش (معماری ستاره) در شهر ● ارتباط نظام سرمایه با بازنمایی ویژگی‌های شاخص بصری در تولید آثار معماری ● ایجاد روابط متنی و متکی بر ظرفیتهای تاریخی-طبیعی موجود در زمینه ● ارتباط ویژگی‌های بیانی و نمادین اثر معماری با واکنش‌های اجتماعی و فرهنگی 			
13	مسابقات گنجی یا امید؟	پلارایت ^۲	2014
<ul style="list-style-type: none"> ● تحلیل تأثیرات ارائه گرافیکی و علائق بصری نسبت به کیفیت فضایی و تجربی ● توسعه اندک در برنامه، سیرکولاسیون، سازه یا دیگر جنبه‌های فضایی و فنی ایده‌های برتر در مسابقات معماری 			

بررسی‌ها نشان می‌دهد تاکنون مطالعات محدودی در ایران با تمرکز بر موضوع مسابقات معماری صورت گرفته‌است که عمدتاً این پژوهش‌ها به اهمیت جایگاه داوری در مسابقات معماری پرداخته‌اند. این پژوهش بطور خاص با مطالعه مسابقات معماری ایران در فاصله سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۷، کشف ارتباط موثر مسابقات ملی معماری بر معماری معاصر ایران را دنبال می‌کند.

مبانی نظری

مسابقات معماری

مسابقه طراحی معماری نوعی مسابقه^۳ است که در آن سازمانی که قصد ساخت یک ساختمان جدید را دارد از معماران دعوت می‌کند تا طرح پیشنهادی خود را ارائه دهند. طرح برنده معمولاً توسط یک هیئت مستقل از متخصصان طراحی و ذینفعان انتخاب می‌شود. این روش اغلب برای ایجاد ایده‌های نوین در طراحی ابنیه، برانگیختن توجه عموم، ایجاد تبلیغات برای پروژه و امکان در اختیار قراردادن فرصت‌ها به طراحان نوظهور به اجرا در می‌آید. لازم به ذکر است؛ رقابت‌های دیگری در حوزه فعالیت‌های حرفه‌ی معماری مطرح می‌باشد که مربوط به اهداء «جایزه معماری» است. به عنوان مثال «جایزه معمار اتحادیه جهانی معماران^۴»، جایزه آقاخان^۵، جایزه پریتزکر^۶ و «جایزه معمار» در ایران معتبرترین این گونه از رقابت‌ها در گروه پروژه‌های ساخته شده به شمار می‌روند که در دسته‌بندی مسابقات معماری مورد نظر در این پژوهش قرار ندارند.

تاریخچه مسابقات معماری

¹ Alaily-Mattar

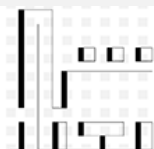
² Plowright

^۳ منظور از «مسابقه» در این پژوهش، «مسابقه طراحی معماری» است.

⁴ The International Union of Architects (UIA) – since 1948

⁵ Aga Khan Award for Architecture – since 1977

⁶ The Pritzker Architecture Prize – since 1979

با ظهور انقلاب صنعتی در نیمه‌ی دوم قرن هجدهم و افزایش جمعیت شهرنشین، ساختار شهرهای گذشته دگرگون شد، مدارس جدید معماری تاسیس شدند، تحصیل‌کردگان این رشته افزایش یافت و در نهایت رقابت‌های معماران دچار تغییرات ساختاری و موضوعی شدند تا به تدریج به شکل امروزی آن درآمدند. به استناد مقاله‌ای که در سال ۱۹۲۶ میلادی در مجله ریبا به چاپ رسید، رقابتی که در سال ۴۴۸ قبل از میلاد برای ساخت بنای یادبود جنگ برگزار شده است به عنوان اولین مسابقه معماری مکتوب در تاریخ شناخته می‌شود. آثار رسیده به این مسابقه در معرض بازدید عموم قرار گرفت و مردم به عنوان داوران مسابقه درباره‌ی آثار نظر دادند (بسکی، ۱۳۷۷). مسابقه طراحی ساختمان نمایشگاه بین‌المللی انگلستان نمونه شاخصی است که در سال ۱۸۵۰ میلادی، توسط جوزف پاکستون با طرح «قصر بلورین» تحولی در عرصه کاربرد فلز و شیشه در ساختمان ایجاد کرد (گیدون، ۱۳۸۴).

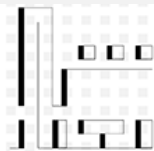
در تاریخ از ایوان مدائن در تیسفون به عنوان یکی از قدیمی‌ترین آثار معماری ایران نام برده‌اند که ساسانیان طراحی و اجرای آن را به مسابقه گذاشتند (اسماعیلی، ۱۳۸۷) اما رویه‌ی برگزاری مسابقات معماری در ایران با ورود نهضت مدرنیسم به کشور در دوران پهلوی جان گرفت و فراخوان این اقدام به تدریج در مجامع حرفه‌ای مورد توجه واقع گردید و اعلان برگزاری این گونه از مسابقات در روزنامه اطلاعات سابق گواه این امر است (بسکی، ۱۳۷۷). سنت واگذاری پروژه به طراحان و مهندسان معمار از طریق مسابقات معماری پس از انقلاب اسلامی نیز با تعریف مسابقات بزرگ دهه ۱۳۷۰ شمسی، زمینه ساز طرح مباحث جدید و متنوعی در معماری کشور شد که در دهه اول انقلاب راکد مانده بود.

پیشینه مسابقات معماری معاصر در غرب

گیدون از میان رویدادهای معماری در آغاز قرن بیستم به مسابقه‌ی معماری ساختمان روزنامه "شیکاگو تریبون" اشاره دارد که با اعلام تخصیص جایزه یکصد هزار دلاری به طرح برنده، فرصت رقابت ویژه و تقابل اندیشه معماران پر آوازه‌ای را در سال ۱۹۲۲ فراهم ساخت (گیدون، ۱۳۸۴). پروژه‌های ارائه شده در این رقابت، مجموعه ذی‌قیمتی است که اوضاع معماری آن روز را معرفی می‌نماید. به واسطه این مسابقات، معماران نوگرا توانستند ایده‌هایشان را در قیاس با تفکرات سنت‌گرایانه عرضه کنند و بستری را برای شکل‌گیری مدرنیسم در قرن بیستم فراهم نمایند. رقابتی که در آن معماری مدرن برای اولین بار در یک صحنه بین‌المللی در مقابل معماری نئوکلاسیک قرار گرفت، طراحی ساختمان "کاخ مجمع اتفاق ملل" در ۱۹۲۷ میلادی بود. در این رقابت، معماران نوگرایی همچون لوکوربوزیه شرکت کردند، که نقطه عطفی در تاریخ معماری مدرن و یکی از عوامل پیدایش اتحادیه جهانی معماران معاصر بود. اگرچه این رقابت نیز در نهایت با شکست لوکوربوزیه و دیگر معماران نوگرا همراه بود ولی مقاومت عمومی را برای پذیرش معماری جدید در هم شکسته و مقاصد معماری را توسعه بخشید (گیدون، ۱۳۸۴).

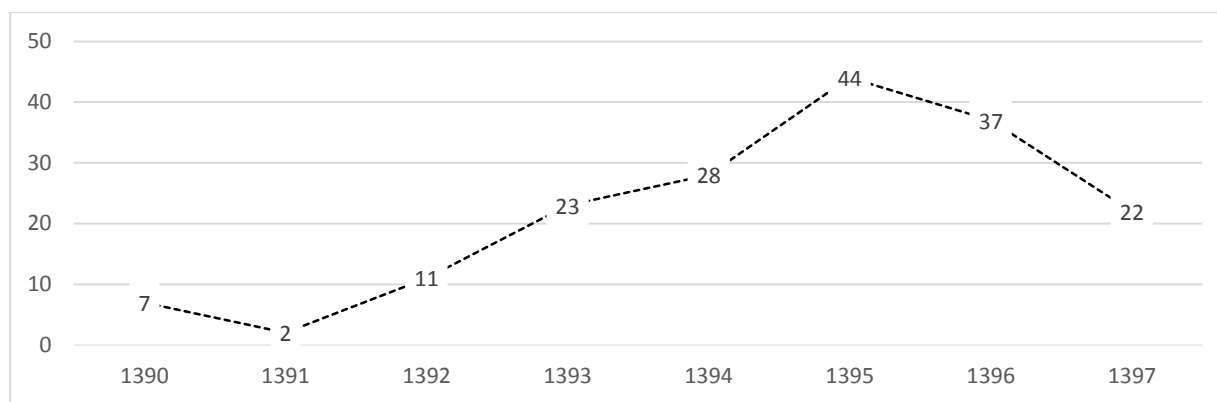
مسابقات معماری در ایران

مسابقه معماری طبق تعریف ارائه شده در راهنمای برگزاری مسابقات معماری و شهرسازی ایران رقابتی است که در زمینه‌های متنوعی همچون معماری، معماری داخلی، طراحی شهری، مرمت آثار، بناها و بافت‌های تاریخی، طراحی باغ و منظر و ... بین اشخاص حقیقی و حقوقی صاحب نظر برپا شده و می‌تواند یک یا چند حوزه تخصصی را شامل برنامه‌ریزی منطقه‌ای و شهری، طراحی شهری و ... در برگیرد (دفتر تدوین ضوابط، ۱۳۸۱). حفظ سرمایه‌های مادی مملکت، رسیدن به کیفیت برتر معماری، نیل به طرح‌های کارآمد و بهینه، مناسب با فرهنگ، اقلیم، محیط زیست، اقتصاد و ... و همچنین ارتقای فرهنگ عمومی در زمینه معماری و شهرسازی از جمله برجسته‌ترین اهداف این سند است (دفتر تدوین ضوابط، ۱۳۸۱) که تحقق آن‌ها می‌تواند با فراهم آوردن زمینه شناسایی استعدادها در حوزه نظر و افزایش همکاری‌های اجتماعی در میدان عمل،

تشخیص معماری خودی و تقویت ریشه‌های هویتی آن را رقم زند. علاوه بر اهداف مذکور که بعضاً تشخیص ما به ازای معماری‌شان نیاز به توضیح دارد؛ در فصل ۴ نشریه ۲۴۰ - راهنمای برگزاری مسابقات معماری و شهرسازی در ایران (دفتر تدوین ضوابط، ۱۳۸۱)، استراتژی قانون‌گذار برای احراز صلاحیت اعلام پروژه در قالب مسابقه با ذکر شروطی پیشنهاد شده‌است که می‌تواند در جهت پاسخ به بحران معاصر معماری و شهرسازی و نیل به توسعه ملی نقشی اساسی ایفا نماید (دفتر تدوین ضوابط، ۱۳۸۱)

پژوهش حاضر به بررسی ۱۸۴ فراخوان مسابقات معماری در ایران به استناد پایگاه‌های اطلاعاتی "معمار نیوز"^۱ و "مسابقات معماری و شهرسازی ایران"^۲ در بازه‌ی سال‌های ۱۳۹۰-۱۳۹۷ پرداخته‌است.^۳ تعداد مسابقات ملی معماری برگزار شده طی این مدت در تصویر ۱، ارائه شده‌است.

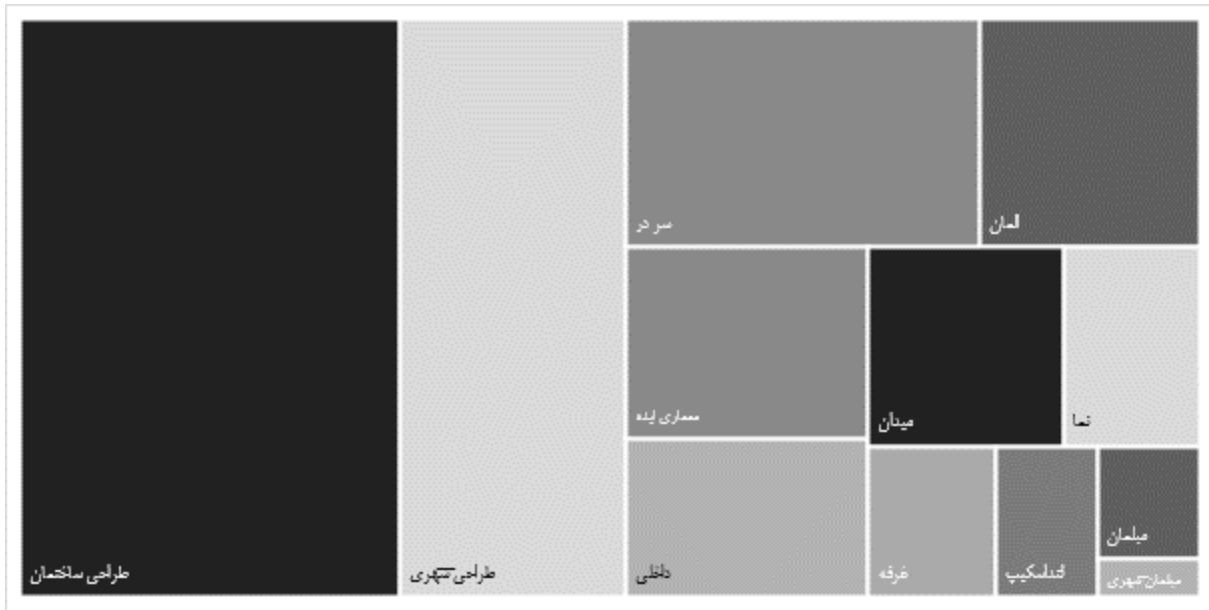
تصویر ۱- مسابقات برگزار شده در بازه سال‌های ۱۳۹۰-۱۳۹۷

بر اساس اطلاعات نمایه شده در پایگاه‌های تحت وب فوق، اکثر مسابقات ملی برگزار شده در طی این سال‌ها، در حوزه مربوط به "طراحی ساختمان" و سپس "طراحی شهری" است (تصویر ۲). با وجود انتقادات فراوان و گزارش‌های متعددی که از مسابقات معماری و شهرسازی سال‌های ۹۷-۱۳۹۰ ثبت شده‌است به نظر می‌رسد اعتبار و مقبولیت مسابقات معماری ایران در دهه ۱۳۹۰ شمسی از مسابقات معماری کشور در دهه ۱۳۷۰ شمسی فاصله گرفته و لااقل پیشرفت چشمگیری را در حوزه‌ی دو عنوان پر تکرار مسابقات ملی معماری به ارمغان نیاورده باشد.

^۱ <https://memarnews.com/>

^۲ <https://archicomp.ir/>

^۳ دبیرخانه مسابقات معماری و شهرسازی ایران در سال ۱۳۹۴ دایر و روند برگزاری مسابقات مذکور را مورد نظارت قرار داد.

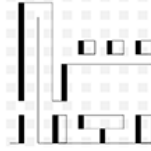

تصویر ۲- موضوع مسابقات برگزار شده در بازه سال‌های ۱۳۹۰-۱۳۹۷

معماری معاصر ایران

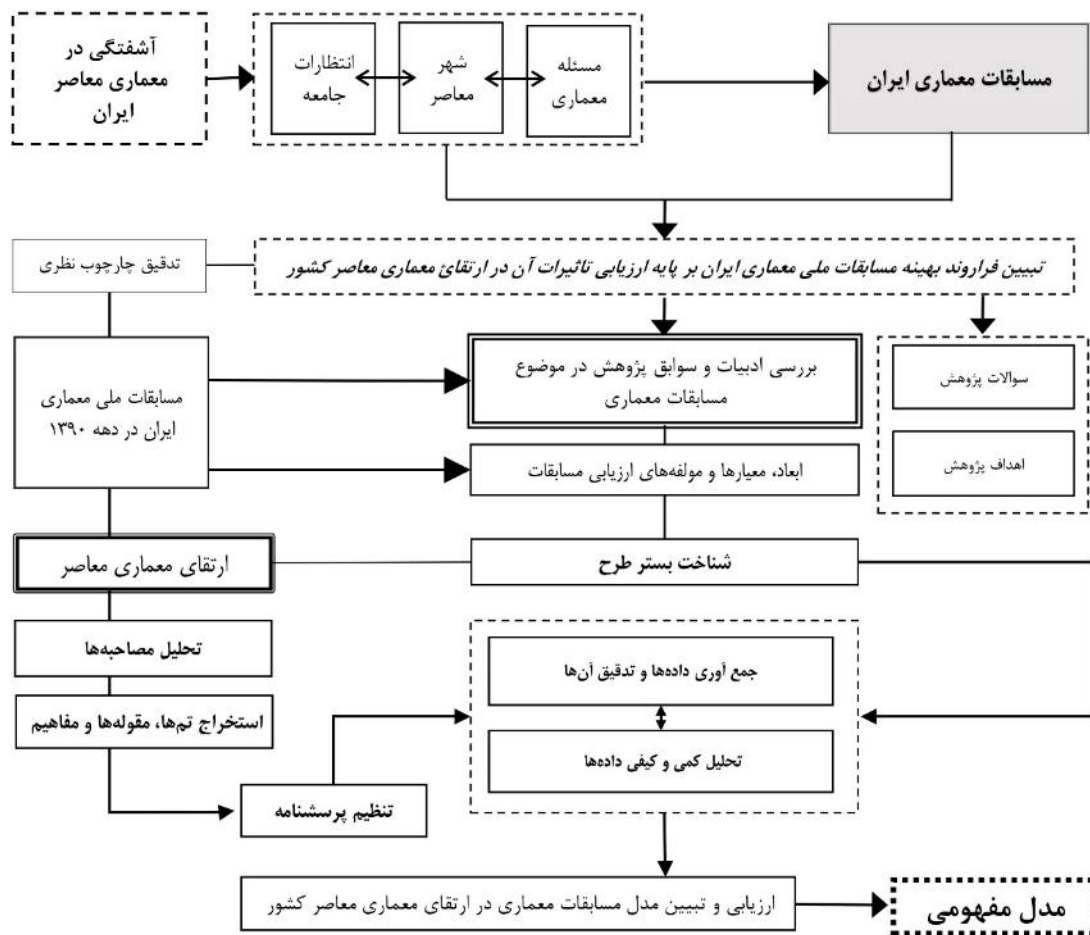
از نظر جورجو آگامبن، معاصر بودن با زمان حال پیوندی عمیق دارد. مانند رخنه‌ای از گذشته در زمان حال است و گذشته از آن طریق، نوعی ارتباط ناگسستگی با زمان حال برقرار می‌کند (نیک فطرت و عشقی صنعتی، ۱۴۰۱). در تبیین اصطلاح معماری معاصر گفتنی است توجه به تفاوت‌ها نسبت به گذشته از حیث کیفیت معماری، حائز اهمیت است و فقط زمان مد نظر نیست (حسین‌مردی و صارمی، ۱۳۸۵). اعتقاد بر این است که مدرن بودن شاخصه اصلی معاصر بودن است. بر این اساس برخی دوره‌ی ۱۵۰ تا ۲۰۰ سال اخیر را دوره‌ی تاریخ "معاصر" ایران اطلاق می‌کنند (کیانی، ۱۳۸۵). و برخی از پژوهشگران معماری نیز بر همین منوال، دوران بعد از انقلاب مشروطه را دوران معماری معاصر ایران معرفی می‌نمایند. اما به طور کلی، عنوان معماری در دوران معاصر، معنایی فراتر از قرن معاصر را در ذهن متبادر می‌کند (میرگذار لنگرودی و همکاران، ۱۳۹۸) به عبارتی معماری معاصر ایران از لحاظ بار معنایی، مقارن با ۱۹۰۰ میلادی (۱۲۸۱ هجری شمسی) و آغاز تحولات معماری در قرن بیستم میلادی است (اسکندر، ۱۳۹۶). محدوده‌ی زمانی مورد نظر در این پژوهش، معماری پس از انقلاب اسلامی و بالاخص دهه ۱۳۹۰ می‌باشد.

روش تحقیق

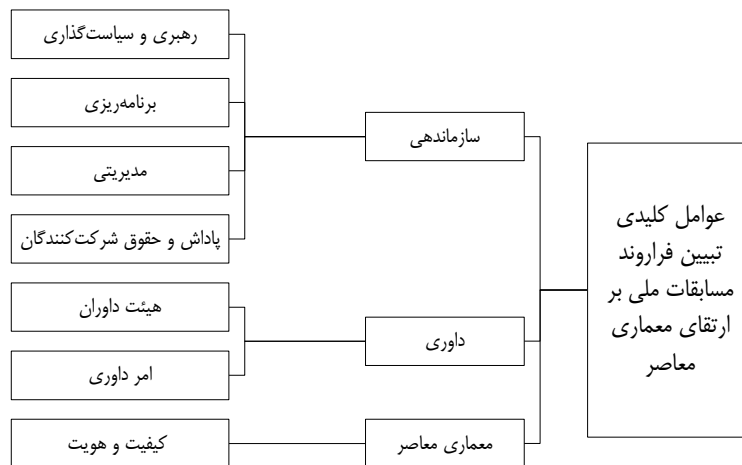
روش تحقیق پژوهش حاضر به شیوه آمیخته است که با کمک طرح اکتشافی، ابتدا داده‌های کیفی و سپس داده‌های کمی گردآوری می‌شوند به طوری که ابتدا به ساخت و سپس آزمون مدل پرداخته شد. روش تحقیق پژوهش حاضر مطابق مراحل انجام کار به ترتیب گفته شده در تصویر ۳ صورت گرفته است.

تصویر ۳- چارچوب عملکردی تحقیق

با توجه به رویکرد پژوهش، داده‌های واقعی از طریق مصاحبه عمیق با ۳۰ نفر خبرگان و متخصصین گردآوری شد و زمانی که موضوع به حد اشباع نظری رسید، فرآیند جمع‌آوری داده‌های کیفی پایان یافت. این متخصصان و کارشناسان از بین اساتید دانشگاهی و داوران مسابقات معماری کشور که مسلط به روند برگزاری مسابقات ملی معماری و نیز دارای سابقه کار تخصصی در زمینه معماری معاصر بودند، انتخاب شدند. بخش کمی پژوهش حاضر با توجه به شاخص‌های بدست آمده به صورت پیمایشی انجام و سپس اقدام به طراحی پرسشنامه اولیه گردید. برای روایی پرسشنامه از روایی صوری استفاده شد، برای این منظور پرسشنامه در اختیار ۳۰ متخصص قرار گرفت. این پرسشنامه‌ها این امکان را برای متخصصان فراهم آوردند که نظر خود را راجع به اهمیت مولفه‌ها و زیرمولفه‌ها در درجات اهمیت مختلف بیان نمایند. به گونه‌ای که از ۸۱ زیرمولفه‌شناسایی شده و با آزمون آن‌ها، تعداد ۳۶ زیرمولفه با ۷ مولفه فرعی و ۳ مولفه اصلی به عنوان پایگاه اطلاعاتی و عوامل تاثیرگذار روند مسابقات ملی معماری بر ارتقای معماری معاصر ایران در دهه ۱۳۹۰ شناخته شد (تصویر ۴).

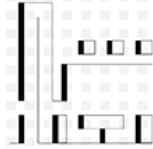
در پژوهش حاضر، به منظور بررسی پایایی پرسشنامه از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد. که ضریب ۰٫۹۵ به دست آمده و بیانگر پایایی پرسشنامه است. جامعه آماری پرسشنامه متخصصان، شرکت‌کنندگان مسابقات و داوران حوزه معماری و کارشناسان مربوطه می‌باشند. استاندارد تعداد پرسشنامه بر مبنای جدول مورگان ۱۰۰ پرسشنامه بود که در بین جامعه آماری به صورت لینک آنلاین (از طریق پیامک و پست الکترونیکی) توزیع گردید. برای تست نرمال بودن معیارهای پژوهش نیز از آزمون کلموگروف - اسمیرنوف استفاده شد که سطح معنی‌داری آن برای معیارهای رهبری و سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی، مدیریت، پاداش و حقوق شرکت‌کنندگان، هیئت داوران، امر داوری و هویت کیفیت به ترتیب ۰/۰۷، ۰/۵، ۰/۶۹، ۰/۰۹، ۰/۶۵، ۰/۰۸ و ۰/۵۳ بدست آمده است و بیانگر این است که معیارهای این پژوهش نرمال هستند.

تصویر ۴- عوامل شناسایی شده موثر بر ارتقای معماری معاصر

● سازماندهی

- رهبری و سیاست‌گذاری

تبیین خواسته‌ها، برنامه‌ها و شروط پروژه، تعیین دقیق اهداف خرد و کلان در برگزاری مسابقه؛ اطلاع‌رسانی دقیق و جامع مسابقات معماری و رفع ابهامات مربوطه برای شرکت‌کنندگان؛ حمایت از مسابقات معماری به مثابه یک فرهنگ و امر حرفه‌ای در معرفی ایده‌های برتر و استعدادهاى نوظهور

- برنامه‌ریزی

دقت در کفایت زمان‌های پیش‌بینی شده در تقویم مسابقه، پایبندی به چارچوب زمانی در فراخوان و تعهد به اعلام نتایج در همان بازه‌ی زمانی؛ تعیین سرنوشت پروژه‌های خاص و کاربری‌های ویژه از طریق برگزاری مسابقات معماری

- مدیریتی

سطح‌بندی دقیق مقیاس مسابقه، انجام فراخوان جهت حضور شرکت‌کنندگان بر اساس صلاحیت ایشان و متناسب با ماهیت مسابقه؛ نقش ستاد اجرایی و تیم برگزارکننده‌ی مسابقات معماری در مدیریت و نظارت بر اجرای آیین‌نامه مسابقات، افزایش استقبال شرکت‌کنندگان و تضمین کیفیت رقابت

- پاداش و حقوق شرکت‌کنندگان

تناسب پاداش‌ها با ارزش کار طراح در پروژه و توسعه دامنه جذابیت‌های مسابقه برای شرکت‌کنندگان؛ حفظ حقوق شرکت‌کنندگان و انجام تعهدات مربوط به اعطای جوایز

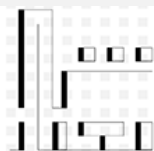
• داوری

- هیئت داوران

الزام بر تناسب تجربه و تخصص داوران با موضوع پروژه و ماهیت مسابقات معماری؛ اهمیت جایگاه و اعتبار علمی داوران در مسابقات معماری؛ اهمیت تجربه و اعتبار حرفه‌ای داوران در مسابقات معماری؛ نقش ترکیب نفرات در کمیته داوری با گرایش‌های متنوع نظری و رویکردهای متفاوت فکری در معرفی آثار برتر؛ تدوین بیانیه (نظر نهایی) هیات داوران و تشریح شیوه‌ی انتخاب و رتبه‌بندی آثار در چارچوب اهداف مسابقه

- امر داوری

ارزش‌گذاری آثار بر اساس خوانایی نقشه‌ها، میزان بهره‌مندی از قابلیت‌های نرم‌افزاری و روش‌های ارائه و نیز صحت و کفایت اسناد و مدارک مربوطه؛ ارزش‌گذاری طرح بر اساس میزان توجه به استانداردها، انطباق با ضوابط و رعایت کیفیت فنی در آثار پیشنهادی؛ ارزش‌گذاری طرح بر اساس میزان خلاقیت در ایجاد فرم، بداعت در آفرینش اثر و به کار بستن راهبردهای خلاق در بیان و پردازش مفاهیم؛ ارزش‌گذاری طرح بر اساس میزان توجه به جنبه‌های مختلف سایت و پیوند معماری با بافت محیط پیرامون؛ ارزش‌گذاری طرح بر اساس میزان توجه به مسئله‌ی انرژی و رعایت ملاحظات اقلیمی در معماری؛ ارزش‌گذاری طرح بر اساس میزان هماهنگی با طبیعت و انطباق با محیط زیست، حفظ و احیای آن؛ ارزش‌گذاری طرح بر اساس میزان توجه به حس مکان، مشخصه‌های جغرافیایی، اقلیمی و جنبه‌های مختص هویت بومی و منطقه‌ای؛ ارزش‌گذاری طرح بر اساس میزان توجه به اهمیت فرآیند ایده‌پردازی و اصالت اثر در راستای نیل به اهداف مسابقه؛ ارزش‌گذاری طرح بر اساس میزان توجه به تحقق پذیری اثر پیشنهادی و توجیه اقتصادی آن؛ ارزش‌گذاری طرح بر اساس میزان توجه به روش‌های ساخت و به کارگیری سطوح فناوری در صنعت ساختمان؛ ارزش‌گذاری طرح بر اساس میزان توجه به جلوه‌های بصری و برانگیختن احساس زیبایی در بیننده یا کاربر؛ ارزش‌گذاری طرح بر اساس

میزان توجه به مسئله در پروژه، مواجهه با موضوع و انتخاب روش طراحی؛ ارزش گذاری طرح بر اساس میزان توجه به برنامه معماری و تمرکز بر سامان دهی و چیدمان عملکردها در فضا؛ ارزش گذاری طرح بر اساس میزان توجه به مفاهیم و معانی در زبان معماری و قابلیت در برقراری ارتباط با جامعه و مخاطب؛ ارزش گذاری طرح بر اساس نوع به کارگیری مصالح و الگوی ترکیب عناصر معماری در بنا؛ ارزیابی کلی (ذهنی-شهودی) آثار توسط داوران و رتبه بندی تجربی ایشان در انتخاب طرح های برتر؛ ارزیابی آثار بر اساس چک لیست داوری و ثبت امتیاز توسط داوران جهت معرفی طرح های برگزیده؛ اولویت دیدگاه و نظر کلی داوران در ارزیابی آثار در قیاس با تخصیص امتیاز بر اساس معیارهای داوری

• معماری معاصر

- کیفیت و هویت

نقش سنت برگزاری مسابقات معماری بر توسعه کمی و کیفی آثار آن در شهر و حضور معماری در جریان زندگی و بطن جامعه؛ بسط الگوها و معرفی ارزش های نهفته در معماری به واسطه برپایی مسابقات معماری و نقش آن در حوزه ی آموزش دانشگاهی و پرورش جامعه حرفه ای؛ تمرکز بر ارزیابی کیفی و بررسی فنی آثار منتخب در قضاوت نهایی؛ نقش مسابقات معماری در حل مسئله هویت یابی معماری امروز و ساماندهی وضعیت معماری معاصر ایران

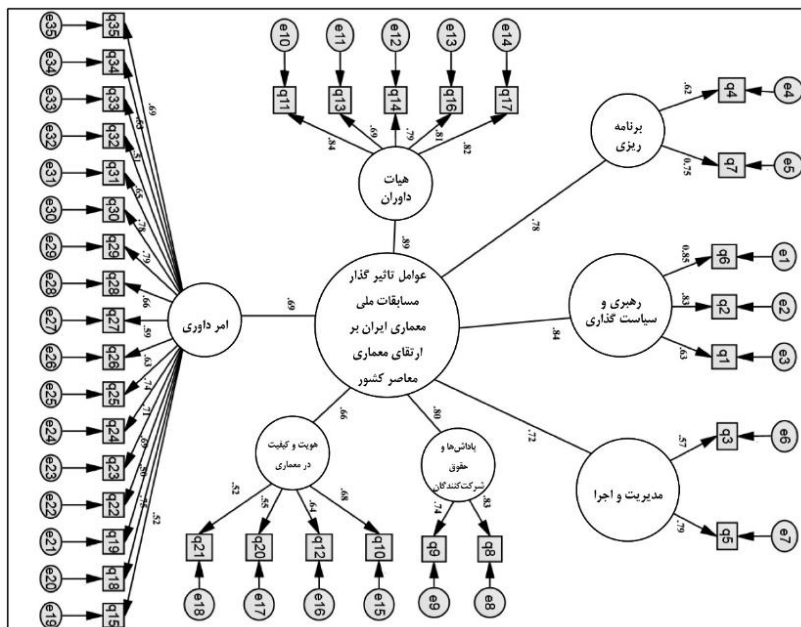
یافته های تحقیق

پس از گردآوری پرسشنامه ها، تجزیه و تحلیل پاسخ ها در دو بخش توصیفی و استنباطی انجام شد. در بخش توصیفی که ویژگی های جمعیت شناختی پاسخگویان بررسی شد، نتایج نشان داد که:

جدول ۲- ویژگی های شناختی پاسخگویان

جنسیت	سن (درصد)			تحصیلات (درصد)			شرکت در مسابقه (درصد)		داوری (درصد)		
	زن	مرد	20-30	31-40	41-50	بالای 50	لیسانس	فوق لیسانس		دکتر	حضور در مسابقه
48	52	8	12	38	42	14	55	41	72	28	10

به منظور تحلیل استنباطی از مدل سازی معادلات ساختاری از نرم افزار Amos Graphic استفاده شد و مهمترین عوامل از تحلیل عاملی تاییدی مرتبه دوم به دست آمد. تصویر ۵ ضرایب بار عاملی هر یک از عوامل تاثیر گذار روند مسابقات ملی معماری بر ارتقای معماری معاصر ایران در دهه ۱۳۹۰ را نشان می دهد.

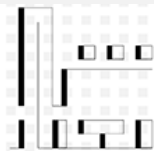

تصویر ۵- الگوی تأثیر مسابقات ملی معماری ایران بر ارتقای معماری معاصر کشور در سال‌های ۱۳۹۰-۱۳۹۷ در حالت بار عاملی

در ادامه، استاندارد بارهای عاملی عوامل تأثیرگذار مسابقات ملی معماری ایران بر ارتقای معماری معاصر کشور در دهه ۱۳۹۰ و خطای استاندارد و سطح معناداری آن‌ها برآورد و نتایج آن در جدول ۳ ارائه شد. نتایج آن بیانگر این است که ضرایب عاملی ۷ عامل، مثبت بوده و در سطح ۰/۰۵ معنی‌دار است. بنابراین ۷ عامل شناسایی شده در ارتقای معماری معاصر کشور در دهه ۱۳۹۰ تأثیر دارند.

جدول ۳- ضریب تأثیر مسیر الگوی عوامل مؤثر بر ارتقای معماری معاصر کشور در سال‌های ۱۳۹۰-۱۳۹۷

سطح معناداری	آماره t	ضریب رگرسیونی استاندارد	مدل عوامل مؤثر بر ارتقای معماری معاصر کشور در دهه ۱۳۹۰
0.001	27.47	0.84	رهبری و سیاست گذاری
0.001	18.37	0.78	برنامه ریزی
0.001	20.07	0.72	مدیریتی

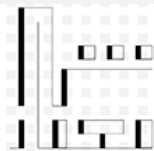

0.001	27.39	0.80	پاداش و حقوق شرکت کنندگان
0.001	30.27	0.89	هئیت داوران
0.001	16.21	0.69	امر داوری
0.001	15.23	0.66	هویت و کیفیت

در بخش استنباطی تجزیه و تحلیل پاسخ‌های جامعه تحقیق به معیارها و زیرمعیارهای پژوهش، با استفاده از آزمون T تک متغیره، روابط احتمالی میان عوامل شناسایی شده و موثر بر ارتقای معماری معاصر ایران بررسی شد و سطح معنی‌داری اثر این معیارها تعیین شد و نتایج آن در جدول ۴ ارائه شده است. همان‌طور که نمایان است، سطح معنی‌داری معیارها کمتر از ۰/۰۵ بوده و بیانگر این است که اثر معیارهای روند برگزاری مسابقات ملی معماری بر ارتقای معماری معاصر ایران معنی‌دار بوده و نتایج آن قابل اعتماد است.

جدول ۴- مقدار آماره تی معیارهای موثر روند برگزاری مسابقات ملی معماری بر ارتقای معماری معاصر ایران در بازه ۱۳۹۰-۱۳۹۷

مبنای مقایسه = ۳					مولفه‌ها	
فاصله اطمینان ۹۵ درصد اختلاف		اختلاف میانگین	سطح معناداری	میانگین	آماره t	
کران بالا	کران پایین					
۳.۶۲۷۷	۲.۴۷۲۳	۳.۰۵	۰.۰۰۱	۴.۳۹	۱۱.۰۵۰	رهبری و سیاست گذاری
۳.۱۸۷۵	۱.۸۱۲۵	۲.۵	۰.۰۰۱	۴.۲	۹.۶۱۱	برنامه ریزی
۳.۱۳۴۷	۲.۰۶۵۳	۲.۶	۰.۰۰۱	۴.۱۶	۱۰.۱۷۷	مدیریتی
۱.۳۹۲۱	۱.۰۰۷۹	۱.۲	۰.۰۰۱	۴.۳۸	۷.۰۷۷	پاداش و حقوق شرکت کنندگان
۲.۹۹۲۰	۲.۱۰۸۰	۲.۵۵	۰.۰۰۱	۴.۴۱	۱۳.۰۷۳	هئیت داوران

۳.۱۳۷۱	۱.۷۶۲۹	۲.۴۵	۰.۰۰۱	۴.۱	۱۱.۴۶۳	امر داوری
۳.۰۸۵۸	۱.۷۱۴۲	۲.۴	۰.۰۰۱	۴.۰۲	۸.۲۴۷	هویت و کیفیت

جدول فوق مقدار سطح معنی داری برای همه عوامل موثر بر ارتقای معماری معاصر با تاکید بر روند برگزاری مسابقات ملی معماری ایران از ۰/۰۵ کمتر است و مقدار میانگین وضعیت موجود ۷ عامل از حد متوسط عدد ۳ بیشتر است، بنابراین با اطمینان ۹۵ درصد می توان گفت وضعیت موجود همه عوامل تاثیرگذار مسابقات ملی معماری بر ارتقای معماری معاصر ایران در دهه ۱۳۹۰، در سطح بالایی قرار دارد و میانگین وضعیت موجود عامل هویت داوران نسبت به سایر عوامل بیشتر است. در این پژوهش، به منظور بررسی ارتباط بین معیارهای مسابقات ملی معماری موثر که در ارتقای معماری معاصر نقش دارند، از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد و نتایج آن در جدول ۵ ارائه گردید. بر اساس نتایج این آزمون، رابطه بین معیارها در سطح ۹۹ درصد معنی دار بوده و گویای این است که تغییر در یک معیار، می تواند موجب تغییراتی در معیارهای دیگر شود. بنابراین، نتایج این بخش از پژوهش نشان می دهد که معیارهای چگونگی روند برگزاری مسابقات ملی معماری بسیار به هم نزدیک بوده و اثرگذاری آن ها در ارتقای معماری معاصر ایران زیاد است.

جدول ۵- ماتریس ضریب همبستگی پیرسون بین مولفه های تحقیق

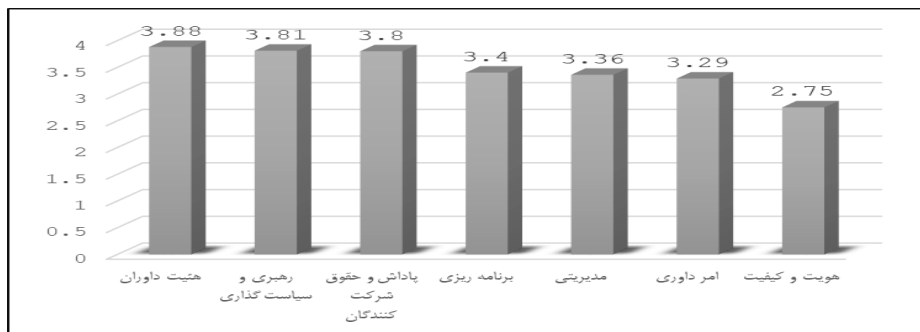
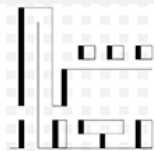
مولفه های فرعی	رهبری و سیاست گذاری	برنامه ریزی	مدیریتی	پاداش و حقوق شرکت کنندگان	هویت داوران	امر داوری	هویت و کیفیت
رهبری و سیاست گذاری	1						
برنامه ریزی	0.873**	1					
مدیریتی	0.760**	0.808**	1				
پاداش و حقوق شرکت کنندگان	0.820**	0.736**	0.849**	1			
هویت داوران	0.709**	0.888**	0.775**	0.706**	1		
امر داوری	0.814**	0.726**	0.830**	0.794**	0.710**	1	
هویت و کیفیت	0.816**	0.824**	0.773**	0.712**	0.847**	0.822**	1

به منظور رتبه‌بندی مولفه‌های فرعی مسابقات ملی معماری بر ارتقای معماری معاصر ایران در دهه ۱۳۹۰، از آزمون فریدمن استفاده شد و نتایج تجزیه و تحلیل آن در جدول ۶ ارائه شده‌است. براساس آن، معیار هئیت داوران با میانگین رتبه ای ۳/۸۸ بیشترین اثر را در ارتقای معماری معاصر در روند برگزاری مسابقات دارند؛ بعد از آن نیز رهبری و سیاست‌گذاری مسابقات با میانگین رتبه‌ای ۳/۸۱ در رتبه‌ی دوم اولویت ارتقای معماری معاصر قرار گرفت. در ادامه نیز معیارهای پاداش و حقوق شرکت‌کنندگان، برنامه‌ریزی، مدیریتی، امر داوری و هویت و کیفیت به ترتیب با میانگین رتبه‌ای ۳/۸۰، ۳/۴۰، ۳/۳۶، ۳/۲۹ و ۲/۷۵ در اولویت‌های بعدی قرار دارند.

جدول ۶- رتبه بندی مولفه‌های فرعی مسابقات ملی معماری بر ارتقای معماری معاصر ایران در سال‌های ۱۳۹۰-۱۳۹۷

الویت‌بندی	مولفه های فرعی	میانگین رتبه	آماره آزمون	سطح معناداری
۱	هئیت داوران	۳.۸۸	۱۰۵.۴۳۲	۰.۰۰۱
۲	رهبری و سیاست گذاری	۳.۸۱		
۳	پاداش و حقوق شرکت کنندگان	۳.۸		
۴	برنامه ریزی	۳.۴		
۵	مدیریتی	۳.۳۶		
۶	امر داوری	۳.۲۹		
۷	هویت و کیفیت	۲.۷۵		

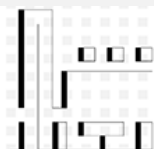

تصویر ۶. رتبه بندی مولفه های فرعی مسابقات ملی معماری بر ارتقای معماری معاصر ایران در دهه ۱۳۹۰

پس از رتبه بندی مولفه های فرعی اثرگذار بر ارتقای معماری معاصر براساس روند برگزاری مسابقات ملی معماری، به منظور رتبه بندی زیرمولفه های نیز از آزمون فریدمن استفاده شد. زیرمولفه های به دست آمده به همراه نتایج آن در جدول ۷ ارائه شده است. در این جدول رتبه بندی زیرمولفه ها به ترتیب بیشترین اهمیت آن در ارتقای معماری معاصر ایران را مشاهده می‌نمایید.

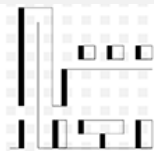
جدول ۷- رتبه بندی ریز مولفه های فرعی مسابقات ملی معماری بر ارتقای معماری معاصر ایران در سال های ۱۳۹۷-۱۳۹۰

مؤلفه اصلی	زیر مؤلفه (به ترتیب رتبه بندی)	میانگین رتبه	آماره آزمون	سطح معناداری
سازماندهی	۱. حمایت از مسابقات معماری به مثابه یک فرهنگ و امر حرفه ای در معرفی ایده های برتر و استعداد های نوظهور	۳.۸۳	۹۴.۲۶	۰.۰۰۱
	۲. سطح بندی دقیق مقیاس مسابقه، انجام فراخوان جهت حضور شرکت کنندگان بر اساس صلاحیت ایشان و متناسب با ماهیت مسابقه	۳.۴۶		
	۳. اطلاع رسانی دقیق و جامع مسابقات معماری و رفع ابهامات مربوطه برای شرکت کنندگان	۳.۰۴		
	۴. حفظ حقوق شرکت کنندگان و انجام تعهدات مربوط به اعطای جوایز	۲.۹۹		
	۵. نقش ستاد اجرایی و تیم برگزار کننده ی مسابقات معماری در مدیریت و نظارت بر اجرای آیین نامه مسابقات، افزایش استقبال شرکت کنندگان و تضمین کیفیت رقابت	۲.۸۷		
	۶. دقت در کفایت زمان های پیش بینی شده در تقویم مسابقه، پایبندی به چارچوب زمانی در فراخوان و تعهد به اعلام نتایج در همان بازه ی زمانی	۲.۸۲		

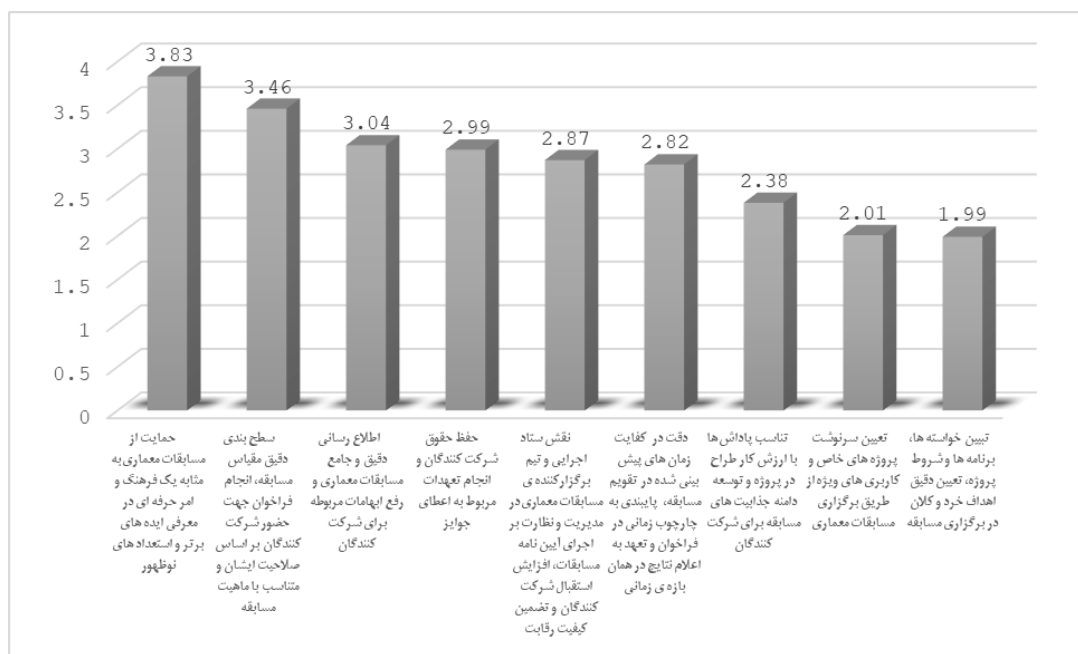

مؤلفه اصلی	زیر مؤلفه (به ترتیب رتبه‌بندی)	میانگین رتبه	آماره آزمون	سطح معناداری
	۷. تناسب پاداش‌ها با ارزش کار طراح در پروژه و توسعه دامنه جذابیت‌های مسابقه برای شرکت‌کنندگان	۲.۳۸		
	۸. تعیین سرنوشت پروژه‌های خاص و کاربری‌های ویژه از طریق برگزاری مسابقات معماری	۲.۰۱		
	۹. تبیین خواسته‌ها، برنامه‌ها و شروط پروژه، تعیین دقیق اهداف خرد و کلان در برگزاری مسابقه	۱.۹۹		
داوری	۱. ارزش‌گذاری طرح بر اساس میزان توجه به مفاهیم و معانی در زبان معماری و قابلیت در برقراری ارتباط با جامعه و مخاطب	۷.۲۶	۷۸.۰۹	۰.۰۰۱
	۲. ارزش‌گذاری طرح بر اساس میزان توجه به تحقق پذیری اثر پیشنهادی و توجیه اقتصادی آن	۷.۲۵		
	۳. اهمیت جایگاه و اعتبار علمی داوران در مسابقات معماری	۷.۱۶		
	۴. ارزش‌گذاری آثار بر اساس خوانایی نقشه‌ها، میزان بهره‌مندی از قابلیت‌های نرم افزاری و روش‌های ارائه و نیز صحت و کفایت اسناد و مدارک مربوطه	۷.۱۲		
	۵. تدوین بیانیه (نظر نهایی) هیات داوران و تشریح شیوه‌ی انتخاب و رتبه‌بندی آثار در چارچوب اهداف مسابقه	۷.۰۷		
	۶. ارزش‌گذاری طرح بر اساس میزان توجه به جنبه‌های مختلف سایت و پیوند معماری با بافت محیط پیرامون	۷.۰۵		
	۷. الزام بر تناسب تجربه و تخصص داوران با موضوع پروژه و ماهیت مسابقات معماری	۷.۰۳		
	۸. اهمیت تجربه و اعتبار حرفه‌ای داوران در مسابقات معماری	۶.۹۲		
	۹. نقش ترکیب نفرات در کمیته داوری با گرایش‌های متنوع نظری و رویکردهای متفاوت فکری در معرفی آثار برتر	۶.۸۷		
	۱۰. ارزش‌گذاری طرح بر اساس میزان توجه به برنامه معماری و تمرکز بر سامان‌دهی و چیدمان عملکردها در فضا	۶.۸۲		

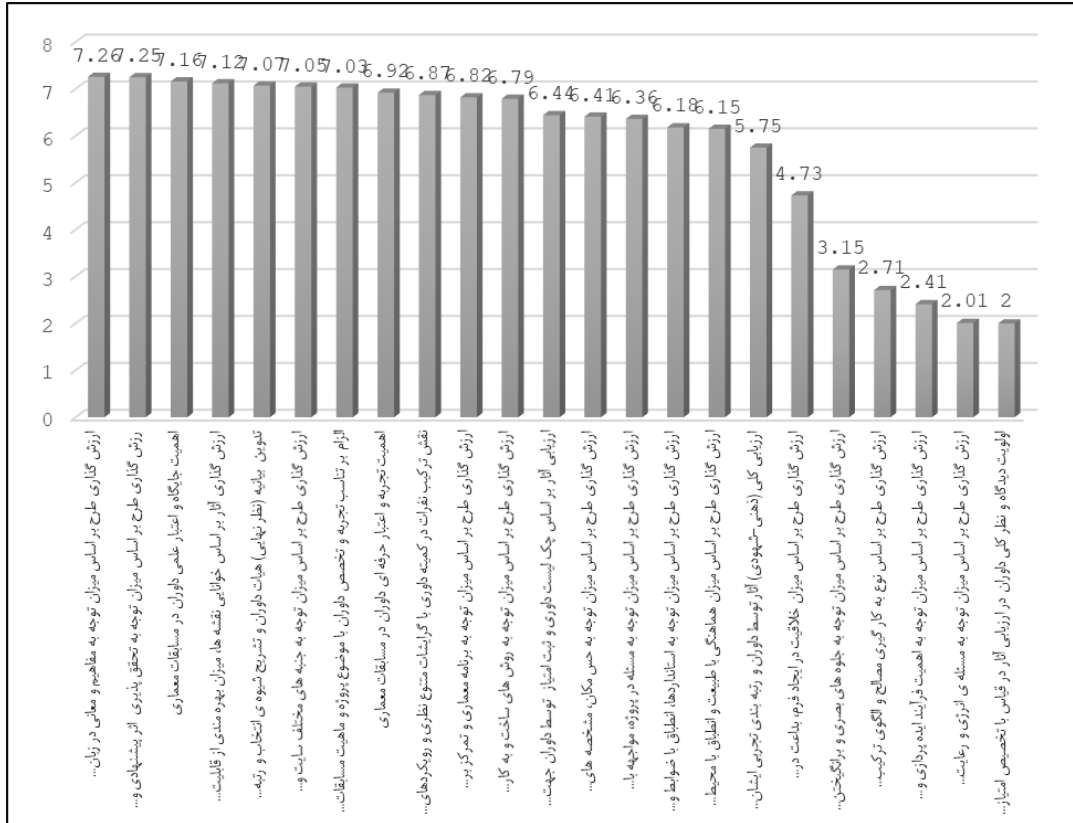
مؤلفه اصلی	زیر مؤلفه (به ترتیب رتبه‌بندی)	میانگین رتبه	آماره آزمون	سطح معناداری
	۱۱. ارزش‌گذاری طرح بر اساس میزان توجه به روش‌های ساخت و به کارگیری سطوح فناوری در صنعت ساختمان	۶.۷۹		
	۱۲. ارزیابی آثار بر اساس چک لیست داوری و ثبت امتیاز توسط داوران جهت معرفی طرح‌های برگزیده	۶.۴۴		
	۱۳. ارزش‌گذاری طرح بر اساس میزان توجه به حس مکان، مشخصه‌های جغرافیایی، اقلیمی و جنبه‌های مختص هویت بومی و منطقه ای	۶.۴۱		
	۱۴. ارزش‌گذاری طرح بر اساس میزان توجه به مسئله در پروژه، مواجهه با موضوع و انتخاب روش طراحی	۶.۳۶		
	۱۵. ارزش‌گذاری طرح بر اساس میزان توجه به استانداردها، انطباق با ضوابط و رعایت کیفیات فنی در آثار پیشنهادی	۶.۱۸		
	۱۶. ارزش‌گذاری طرح بر اساس میزان هماهنگی با طبیعت و انطباق با محیط زیست، حفظ و احیای آن	۶.۱۵		
	۱۷. ارزیابی کلی (ذهنی-شهودی) آثار توسط داوران و رتبه‌بندی تجربی ایشان در انتخاب طرح‌های برتر	۵.۷۵		
	۱۸. ارزش‌گذاری طرح بر اساس میزان خلاقیت در ایجاد فرم، بداعت در آفرینش اثر و به کار بستن راهبردهای خلاق در بیان و پردازش مفاهیم	۴.۷۳		
	۱۹. ارزش‌گذاری طرح بر اساس میزان توجه به جلوه‌های بصری و برانگیختن احساس زیبایی در بیننده یا کاربر	۳.۱۵		
	۲۰. ارزش‌گذاری طرح بر اساس نوع به کارگیری مصالح و الگوی ترکیب عناصر معماری در بنا	۲.۷۱		
	۲۱. ارزش‌گذاری طرح بر اساس میزان توجه به اهمیت فرآیند ایده‌پردازی و اصالت اثر در راستای نیل به اهداف مسابقه	۲.۴۱		
	۲۲. ارزش‌گذاری طرح بر اساس میزان توجه به مسئله‌ی انرژی و رعایت ملاحظات اقلیمی در معماری	۲.۰۱		
	۲۳. اولویت دیدگاه و نظر کلی داوران در ارزیابی آثار در قیاس با تخصیص امتیاز بر اساس معیارهای داوری	۲		

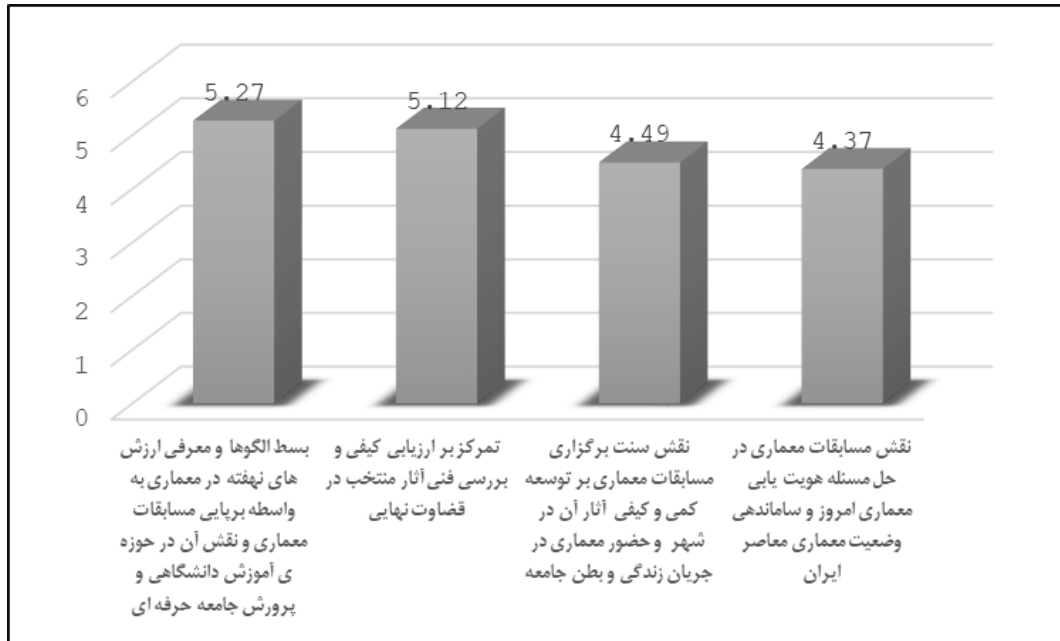
مؤلفه اصلی	زیر مؤلفه (به ترتیب رتبه‌بندی)	میانگین رتبه	آماره آزمون	سطح معناداری
معماری معاصر	۱. بسط الگوها و معرفی ارزش‌های نهفته در معماری به واسطه‌ی برپایی مسابقات معماری و نقش آن در حوزه‌ی آموزش دانشگاهی و پرورش جامعه حرفه‌ای	۵.۲۷	۱۹.۳۳	۰.۰۰۱
	۲. تمرکز بر ارزیابی کیفی و بررسی فنی آثار منتخب در قضاوت نهایی	۵.۱۲		
	۳. نقش سنت برگزاری مسابقات معماری بر توسعه کمی و کیفی آثار آن در شهر و حضور معماری در جریان زندگی و بطن جامعه	۴.۴۹		
	۴. نقش مسابقات معماری در حل مسئله هویت‌یابی معماری امروز و ساماندهی وضعیت معماری معاصر ایران	۴.۳۷		

تصویر ۷. رتبه بندی زیر مؤلفه های سازماندهی مسابقات ملی معماری بر ارتقای معماری معاصر ایران در دهه ۱۳۹۰

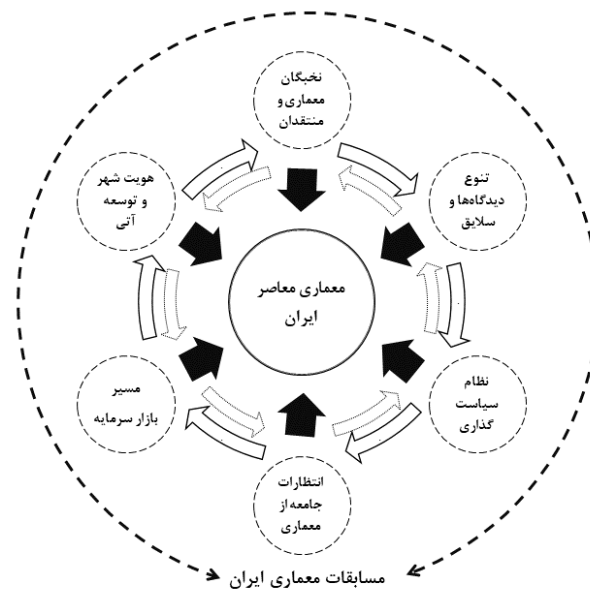
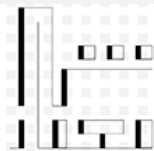
تصویر ۸. رتبه بندی زیر مولفه های داوری مسابقات ملی معماری بر ارتقای معماری معاصر ایران در دهه ۱۳۹۰

تصویر ۹. رتبه بندی زیر مولفه های معماری معاصر بر ارتقای معماری معاصر ایران در دهه ۱۳۹۰

بحث و نتیجه گیری

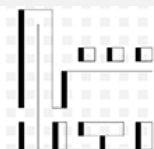
مطالعات نشان می دهد یکی از برجسته ترین مشخصه های مسابقات معماری، نقش آن در به اشتراک قرار دادن فضای بحث و نظر برای ابراز سلیق معماران و شکل گیری بستری برای آزمودن فرضیه های طراحی است. از یک سو مشارکت نخبگان معماری و تنوع دیدگاه های ایشان و از سوی دیگر حضور منتقدین و انعکاس رسانه ای این رویداد مهم از ظرفیت های مثبت مسابقات معماری به شمار می رود، که در سطوح مختلف متاثر از بازار سرمایه و نظام سیاست گذاری است. مسابقات معماری همچنین به تبعیت از انتظارات جامعه می تواند با اهتمام به ارائه ایده، الگو و مدل های کاربردی در شکل گیری هویت شهر و مرزهای توسعه آتی آن مداخله نماید. بدین ترتیب نتایج و دستاوردهای مسابقات معماری با ایجاد پیوندهای عمیق در به کارگیری ظرفیت های موجود و پیش بینی عواقب اتخاذ تصمیماتی که می تواند در آینده ساخته شوند، در ساخت لایه های تاریخ معماری معاصر مشارکت نموده و نقشی فعال دارد.

تصویر ۱۰. تاثیر مدل مسابقات معماری بر تحولات معماری معاصر ایران

در این پژوهش مولفه‌های اصلی، فرعی و زیرمولفه‌های موجود در مسابقات ملی معماری که موثر بر معماری معاصر ایران هستند، تبیین گردید. نتایج این پژوهش نشان داد که با توجه به جایگاه و اهمیت معماری معاصر در تاریخ معماری ایران و نقش مسابقات معماری در رشد و ارتقای آن، توجه به مولفه‌های شناسایی شده در تحقیق حاضر بسیار حائز اهمیت می‌باشد.

مسابقات معماری بخش جدایی‌ناپذیر تاریخ معماری است که میزان محبوبیت آن در طول زمان تغییر یافته‌است. برگزاری مسابقات معماری و مولفه‌های سازماندهی آن می‌تواند مقدمه یک رویداد مبتنی بر واقعیت بوده و در ایجاد گفت‌وگو برای عبور از چالش‌ها و افزایش تاثیرگذاری بناهایی باشد که در آینده ساخته خواهند شد. نتایج این پژوهش هم‌راستا با گزارش خان (Khan, 2020) نشان می‌دهد، مولفه‌های سازماندهی مسابقات معماری از تهدید بی‌ارزش نمودن شایستگی‌های یک پروژه از مسیر مسابقه معماری کاسته و نتایج کیفیت‌گرای آن را بهبود می‌بخشند. بر اساس یافته‌های پژوهش، نقش رهبری مسابقات معماری با هدایت فرآیند برگزاری مسابقات و سازوکارهای اجرایی آن بر تحقق اهداف تبیین شده در دستورالعمل مسابقات تمرکز داشته و به عنوان تاثیرگذارترین زیرمولفه از مجموعه مولفه‌های سازماندهی مسابقات معماری، حمایت از کشف استعدادها در ارتقای معماری معاصر کشور خواهد داشت. شایان ذکر است؛ از میان زیرمولفه‌های سازماندهی مسابقات معماری، حمایت از کشف استعدادها نوظهور و معرفی ایده‌های برتر دارای بیشترین رتبه در میان معیارهای موثر سازماندهی بر معماری معاصر کشور است. شیوه فراخوان متناسب با ماهیت پروژه و توجه به صلاحیت شرکت‌کنندگان در الویت بعدی قرار گرفت. حمایت از حقوق شرکت‌کنندگان و برگزاری مسابقات تحت نظارت یک نهاد واحد پس از معیار اطلاع‌رسانی و شفافیت دستورالعمل‌های مسابقه، جایگاه‌های بعدی را در اختیار دارند. همچنین پایبندی به اجرای

تعهدات از پیش گفته در فراخوان و اعطای جوایز منتخبین در افزایش انگیزه‌های رقابت، اعتماد جامعه معماری و ارتقای کیفیت طرح‌های معماری اثرگذار است. در صورت تکرار مسابقات معماری و توجه به اصلاح وجوه ساختاری آن (اسلامی و سلیمانی، ۱۳۹۱) مشارکت حداکثری جامعه حرفه‌ای و نخبگان دانشگاهی رقم خورده و در نهایت ارتقای سطح کیفی معماری را نتیجه می‌دهد. مولفه بسیار مهم دیگر در جریان مسابقات معماری، داوری است. این فرآیند در روند تصمیم‌گیری و انتخاب آثار برتر نقش کلیدی داشته که از سویی تحت تاثیر اهداف مسابقه و خلاصه اطلاعات پروژه قرار دارد و از سوی دیگر میزان خلاقیت طراح در جنبه‌های مختلف پروژه را مورد ارزیابی قرار می‌دهد. یافته‌های پژوهش از میزان اهمیت جایگاه داوران در برگزاری مسابقات معماری حکایت دارد (جدول ۷).

نکته مورد توجه در پژوهش اهمیت اعتبار و جایگاه علمی داوران در قیاس با تجارب حرفه‌ای ایشان است. پیامد حضور این گروه از داوران در ترکیب اعضای تیم داوری، مشروط بر وجود سازوکار نظام‌مند و از پیش تعیین شده (یعقوبی، ۱۳۹۶)، قضاوت‌هایی عادلانه و منطقی خواهد بود. امر داوری به عنوان یک سنت نظام‌دهنده در معماری (Chupin, 2011) زیرمولفه‌های متعددی را شامل می‌شود که از آن میان، توجه به مفاهیم و معانی در زبان معماری و قابلیت آن در برقراری ارتباط با جامعه و مخاطب از بالاترین رتبه برخوردار است. پژوهش، ترکیب داورانی با تخصص و تجارب متناسب با موضوع و پیچیدگی مسابقه را نیز در الویت نشان می‌دهد که بهبود آن نیازمند نظارت دقیق بر صلاحیت‌های داوران است. این موضوع هم‌راستا با وظایف مدیر مسابقه در آیین‌نامه جامع برگزاری مسابقات طراحی معماری و شهرسازی می‌باشد (شورای عالی انقلاب فرهنگی، ۱۳۸۱).

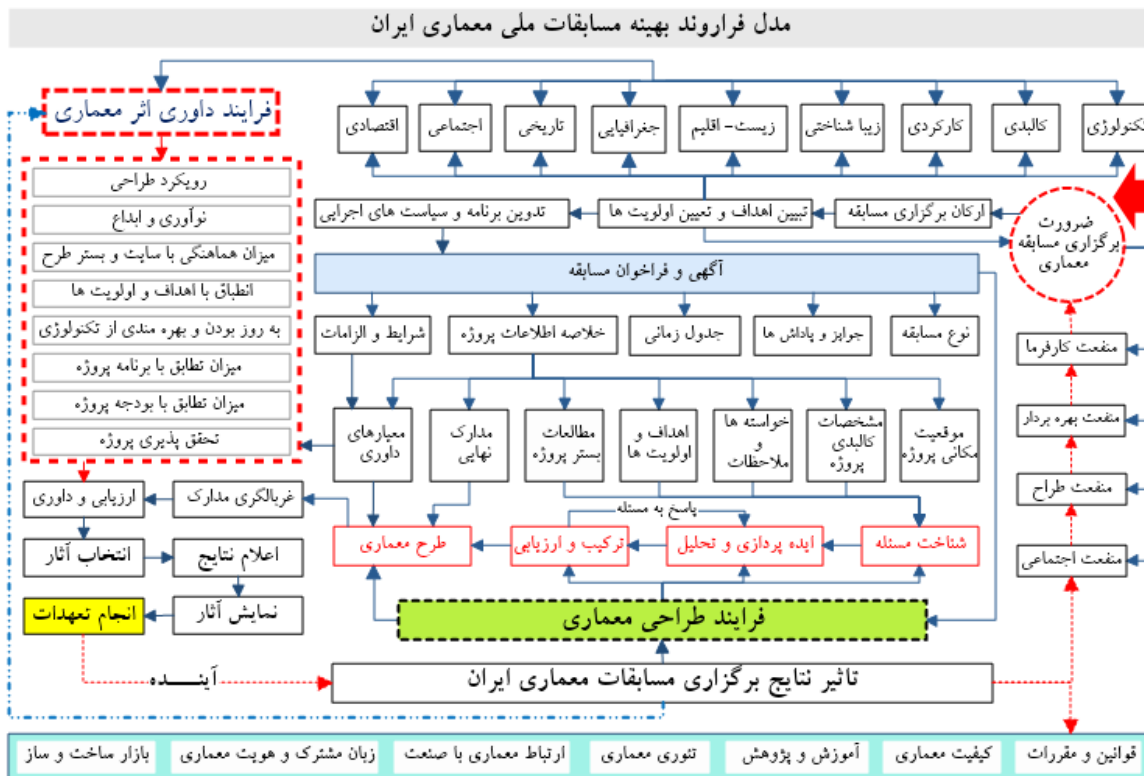
از رقابت‌های معماری به عنوان ابزاری برای ایجاد محیط‌های جذاب، نوآورانه و هیجان‌انگیز یاد می‌شود اما در این میان از نقش بیانیته‌های داوران و دلایل انتخاب آثار برتر که گامی در جهت بهبود کیفیت آینده است (Ronn, 2012)، نمی‌توان غافل شد. ابعاد زیبایی‌شناسی کیفیت می‌تواند استراتژی‌های کلان طراحی معماری و برنامه‌ریزی شهری را مانند برخی از کشورهای اروپایی در دهه ۱۹۹۰ میلادی به کمک مسابقات معماری توسعه دهد.

با وجود نقش مثبت برگزاری مسابقات موفق معماری بر سطح معماری کشور، ضعف در ساختار برگزاری مسابقات می‌تواند ضمن اتلاف هزینه و انرژی، موجب بروز آثار و تبعات منفی در زمینه هویت تاریخی و بومی معماری ایران گردد. نتایج بدست آمده در این بخش از پژوهش با نتایج پژوهش کرینر (۲۰۲۲) نیز هم‌راستا است. او در پژوهش خود به این نتیجه رسید که برای تیم‌های معماری، برنده شدن در یک مسابقه یک رویداد شانس‌ی است، زیرا اقداماتی که باید در انتخاب متد طراحی توسط شرکت‌کنندگان و در نهایت انتخاب اثر برگزیده توسط هیئت داوری انجام گیرد، می‌تواند به یک اندازه دلیل موفقیت و شکست یک اثر باشند. اما با تلقین این فرض که برنده شدن در مسابقات معماری، تنها یک رویداد شانس‌ی است؛ فضای کمی برای تفکر استراتژیک وجود خواهد داشت. خلق یک اثر مطلوب معماری، مستلزم انضباط و دقت در تفکر و تعقل است. نتایج پژوهش سوهانگیر و نصیرسلامی (۱۳۹۶) موید آن است که معماری معاصر ایران در میان تعدد تفکرات و گرایش‌های نظری جهان مدرن، بخشی از ارزشمندی خود را مدیون برداشت هنرمندانه و خلاق از پیشینه معماری است. معماری به مثابه نمود عینی فرهنگ، اندیشه و تجلی ارزش‌های معنوی یک ملت، آنجا اهمیت می‌یابد که در کثرت ایسم‌ها و تنوع سبک‌ها با اقتباس شایسته از گذشته غنی فرهنگی و میراث ارزشمند آن از مولفه‌های مشخصی برخوردار بوده و پاسخگوی روح زمان باشد. در این ارتباط سوهانگیر و نصیرسلامی نشان داده‌اند که شناخت معیارهای تأثیرگذار بر طراحی پیش از خلق اثر، از مهم‌ترین عوامل در یک طرح خلاقانه به شمار می‌رود. ایده پردازی مبتنی بر معماری خودی و بیان معمارانه مفاهیم آن در خلال مسابقات معماری، مجال بیشتری خواهد یافت که زمینه ساز اعتلای هویت معماری ایران و ارتقای کیفیت معماری معاصر باشد. ارائه

آثار خلاقانه با هدف بهبود تعاملات انسان و محیط در توسعه دیدگاه‌ها و خلق ایده‌های ارزشمند در معماری امروز ردپایی را از خود در تاریخ معماری برای آیندگان به جای خواهد گذاشت. علاوه بر توزیع مولفه‌های شناسایی شده پژوهش در سطوح متعدد معطوف به موضوع مسابقه و بستر پروژه، نمی‌توان از نقش اهداف و تمرکز بر سیاست‌گذاری‌ها در شکل‌گیری جریان مسابقات معماری ایران و پیشبرد آن غفلت نمود. مطالعات حاضر نشان می‌دهد؛ لزوم تبیین مدل فراروند بهینه مسابقات ملی معماری ایران بسیار حائز اهمیت بوده و به کارگیری آن را بر پایه ارزیابی تاثیراتش در ارتقای معماری معاصر کشور به یک اولویت بدل نموده‌است.

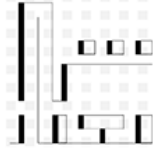
با توجه به موارد بیان شده و همچنین بررسی‌های جامع صورت گرفته بر روی موضوع مسابقات ملی معماری، روند اجرا و نتایج حاصل از آن، پژوهشگران به مدل فراروند بهینه مسابقات ملی معماری ایران و تاثیر آن بر معماری معاصر ایران دست یافتند.

تصویر ۱۲. نمودار نتیجه‌گیری (مدل فراروند تاثیر مسابقات معماری ایران بر معماری معاصر ایران)

در راستای نتایج حاصله، موارد زیر پیشنهاد می‌گردد:

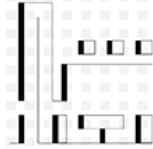
- ابلاغ قوانین تشویقی در تعیین سرنوشت پروژه از طریق برگزاری مسابقات معماری؛

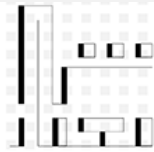
- تدوین اولویت‌ها جهت حمایت از برگزاری مسابقات معماری در اسناد بالادستی؛
- استقلال دستگاه نظارت از ستاد برگزاری مسابقات معماری بر فرآیند اجرای مسابقات معماری از ابتدا تا پایان؛
- امکان بازخوانی قوانین و توسعه ضوابط منطقه‌ای جهت ابلاغ دستورالعمل‌های طراحی بر اساس نتایج مثبت مسابقات معماری؛
- سیاست‌گذاری برنامه مسابقات معماری در چارچوب سازماندهی به هویت منطقه‌ای و ارزش‌های فرهنگی آن؛
- حمایت از اجرای طرح‌های برگزیده مسابقات معماری؛
- به کارگیری روش‌هایی جهت آموزش داوران مسابقات معماری؛
- توجه و دقت داوران به استانداردها، انطباق با ضوابط و رعایت کیفیات فنی و مقیاس انسانی؛
- ایجاد بستری مناسب جهت ارتقای گفتمان تخصصی در ارتباط با طراحی پروژه‌های معماری؛
- ترغیب متخصصین و پژوهشگران به نقد و بررسی مسابقات معماری و دستاوردهای آن؛
- میزان توجه داوران به تحقق پذیرایی اثر پیشنهادی، توسعه پذیرایی و توجیه اقتصادی آن؛
- به روز رسانی روش‌های طراحی و آموزش مهارت‌های مربوطه در روند شکل‌گیری و ارائه طرح‌های معماری؛
- جلب توجه عموم به کیفیت نتایج آثار منتخب در مسابقات معماری؛
- استفاده از ظرفیت‌های موجود در مسابقات معماری جهت هویت بخشی و افزایش حس تعلق به سرزمین؛
- فراهم ساختن بسترهای لازم جهت دستیابی به الگو و مدل‌های طراحی در معماری و ساماندهی سیما و منظر شهری؛
- تدوین معیارهای ارزیابی آثار و تعیین نرخ تاثیرگذاری آن‌ها در انتخاب اثر برگزیده.

منابع

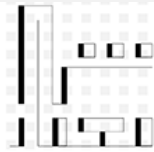
- اسلامی، غلامرضا و سلیمانی، محمدرضا، (۱۳۹۱)، رویکردی تحلیلی بر عملکرد مسابقات معماری در ایران، چاپ دوم، تهران، کیمیایی هنر، 93-108.
- اسلامی، فائزه و صادقی، عباسعلی، (۱۳۹۹)، رویکرد تحلیلی بر تأثیر مسابقات معماری در شکل‌دهی معماری معاصر، <https://civilica.com/doc/1123825>،
- اسماعیلی، مرتضی، (۱۳۸۷)، معماری؛ مسابقات و تجربه «جایزه ملی»، چاپ سوم، تهران، کتاب ماه هنر، ۸۲-۸۷.
- افشار نادری، کیومرث، (۱۴۰۰)، معماری امروز ایران و مسئله پیشرفت در معمار، چاپ دوم، تهران، انتشارات نظر.
- بسکی، سهیلا، (۱۳۷۷). "مرور تجربه ایران" در معمار، ۳۲-۳۶. تهران.
- ثبات ثانی، ناصر، (۱۳۹۲)، مقدمه ای بر برخی عوامل تاثیرگذار بر معماری معاصر ایران در فاصله سال‌های ۱۳۲۰ تا ۱۳۵۷ ه. ش.، آرمان شهر، ۴۹-۶۰.
- حسینمرادی، حمید، (۱۳۸۵)، معماری امروز بی‌زمان تر، جهانی تر گفتگو با علی اکبر صارمی، فصلنامه آبادی، ۱۶(۵۲): ۱۳۲-۱۲۶.

- دفتر تدوین ضوابط، ا. ف. و. ت. م، (۱۳۸۱)، راهنمای برگزاری مسابقات معماری و شهرسازی در ایران- نشریه ۲۴۰، تهران، مرکز مدارک علمی و انتشارات سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور: ۳۸.
- سلیمانی، محمدرضا، اعتصام، ایرج و حبیب، فرح، (۱۳۹۵)، شناخت مفهوم و اصول هویت در اثر معماری، هویت شهر، ۱۰: ۱۵-۲۶.
- شورای عالی انقلاب فرهنگی، (۱۳۸۱)، آیین نامه جامع برگزاری مسابقات طراحی معماری و شهرسازی. ف. هنر. تهران، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی ایران.
- کیانی، مصطفی، (۱۳۸۵)، معماری روز، معماری معاصر، فصلنامه آبادی، ۱۶(۵۲)-صفحات ۴-۵.
- گیدوبون، زیگفرید، (۱۳۸۴)، فضا، زمان و معماری، رشد یک سنت جدید، منوچهر مزینی، انتشارات علمی و فرهنگی، چاپ نهم.
- مختاری طالقانی، اسکندر، (۱۳۹۶)، میراث معماری مدرن در ایران، انتشارات دفتر پژوهش‌های فرهنگی، چاپ دوم.
- مختاری، اسکندر، (۱۳۹۰)، میراث مدرن معماری ایران، دفتر پژوهش‌های فرهنگی، چاپ دوم.
- مظاهریان، حامد، خدادادی، علی، و تاجیک، فاطمه، (۱۳۹۷)، [در حاشیه مراسم] انتشار کتاب «مسابقات معماری و شهرسازی؛ تجربیات جهانی، الزامات و توصیه‌ها، پایگاه خبری تحلیلی معماری و شهرسازی-ممار نیوز، دسترسی به ۴ مهر.
- معینی، مهدیه، و اسلامی، غلامرضا، (۱۳۹۲)، رویکردی تحلیلی به کیفیت محیط مسکونی معاصر، هویت شهر، ۶: ۴۷-۵۸.
- مهدوی نژاد، محمد جواد و سعادتجو، پریا، (۱۳۹۲)، هویت گرایی در معماری معاصر کشورهای اسلامی. نمونه موردی: عربستان سعودی، تحقیقات معماری اسلامی، ۱: ۷۵-۹۲.
- میرگذار لنگرودی، صدیقه، نوروز برازجانی، ویدا، منصوری، بهروز، ضمیران، محمد، (۱۳۹۸)، روایت «دیگری» فهم معماری معاصر ایران در مواجهه با دیگری (از منظر معماران)، باغ نظر، ۷۷(۱۶): ۵۹-۷۲.
- هاشمی طغراجرودی، مجید، (۱۳۹۵)، ارزیابی و نقد مصوبات شورای عالی شهرسازی و معماری در خصوص هویت اسلامی شهرسازی و معماری ایرانی، پژوهش‌های معماری اسلامی، ۴: ۲۱-۴۰.
- یعقوبی، علی اکبر، (۱۳۹۶)، ارائه سازوکار مبتنی بر روش‌های تصمیم‌گیری علمی برای داوری مسابقات معماری، در کنفرانس ملی پژوهش‌های کاربردی در مهندسی عمران، معماری و مدیریت شهری. تهران، دانشگاه خواجه نصیرالدین طوسی.
- Adamczyk, G., 2014, Architectural competitions and new reflexive practices, Between Research and Practice.
- Alaily-Mattar, Nadia, Dominik Bartmanski, Johannes Dreher, Michael Koch, Martina Löw, Timothy Pape, and Alain Thierstein. 2018. 'Situating architectural performance: 'star architecture' and its roles in repositioning the cities of Graz, Lucerne and Wolfsburg', European Planning Studies, 26,900-918.
- Bern, A, and Per Gunnar R. 2022. 'Architectural competitions and public participation', Cities, 1274,140-159.

- Bern, A. 2017. 'Architecture competitions in an urban planning context', *Journal of Urban design*, 23,56.
- Chupin, J. 2011. 'Judgement by design: Towards a model for studying and improving the competition process in architecture and urban design', *Scandinavian Journal of Management*, 27: 173-84.
- Khan, H, 2020. 'Architectural Competitions: Creating Dialogues and Promoting Excellence?', *International Journal of Islamic Architecture*, 9: 5-1.
- Kreiner, K, 2013. 'Architectural competitions-empirical observations and strategic implications for architectural firms', *NA*,21.
- Plowright. 2014. 'Competitions of Distraction or Hope?', *5th International Conference on Competitions*
- Rönn, M. 2011. 'Architectural quality in competitions. A dialogue based assessment of design proposals', *FORMakademisk*, 4.
- Svensson, Charlotte. 2009. 'Speaking of Architecture. A Study of the Jury's Assessment in an invited Competition', *NORDISK ARKITEKTURFORSKNING*, 21

Analytical evaluation of Iran's national architecture competitions and explanation of its effective components on the promotion of contemporary architecture in the country

Seyyed Mohammad Sokrati, Haider Jahan Bakhsh *, Hossein Safari

Abstract

This research was carried out in a situation where attention to the concept of quality and returning to one's identity is the focus of attention of the country's officials. Examining the process of holding Iran's national architectural competitions as a platform for expressing intellectual tendencies and comparing the language of contemporary architectural elites can play a significant role in identifying the cities and contemporary architecture of the country.

The current research has been carried out with the aim of identifying the effective components of Iran's national architecture competitions in promoting the country's contemporary architecture in the 1390s, and it is in the applied quantitative-qualitative research group, which uses a mixed method to first collect qualitative data and then quantitative data with the help of a It compiles an exploratory plan.

Its data was obtained through in-depth interviews with 30 experts and experts, and after reaching theoretical saturation, the qualitative data collection process was completed. The quantitative part of the current research was conducted in the form of a survey according to the obtained indicators, and then a preliminary questionnaire was designed. After collecting the questionnaires, the answers were analyzed in two parts, descriptive and inferential. Structural equation modeling was done using Amos Graphic software for the inferential analysis of the research, and the most important factors were obtained from second-order confirmatory factor analysis. In this research, the components involved in holding Iran's national architecture competitions, which can be effective in the growth and promotion of the country's contemporary architecture, were identified and explained.

Key words: architecture, architectural competitions, national architectural competitions of Iran, contemporary architecture of Iran, refereeing of architectural competi